

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethet: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben. Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: bélső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-só emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdij.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papir-kereskedésében. Bécsben: Haasenstejn és Voglner (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mossé officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyilttér sora 20 kr.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY“

1872 szeptember 1-jétől mindennap egész nagy iven jelenik meg; előfizetési díj: egész évre 12 frt., félévre 6 frt., évnegyedre 3 frt. o. ért.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizető után tisztelet-példánnyal szolgálunk.

Az álszabadelvűség, mint a kath. autonómia ellene!

(Ss) Korunkban egy különös áramlatot észlelünk; mint minden más áradat úgy ez is a könnyebb tárgyakat emeli hátára, oda sodorja az erős oszlopzatok derekára, s ha gondos kezek azt maga idejében el nem távolítják, végtére a szilárd épület is meginoghat.

A katolikus egyház hazánkban hatalmas nemcsak azért mert híveinek száma millió és millió, hanem mivel világi és egyházi tagjainak hazafias érdemei, áldozatkészsége, roppant számu értelmisége, vagyoni állása szintugy feljogosítja arra, hogy szava fent és alant egyaránt meghallgattassék.

A római katolikus egyház képezte a sziklát, melyre a magyar királyság kilencz század veszélyeivel daczolt épülete emeltetett; ennek jelvényei alatt védelmezte a magyar nemzet e hazát azon orias ellen, kiknek csapásai alatt a görög birodalom össze omlott, kitő fél Európa hátunk mögött is remegett, ki kevésbé mult, hogy N. Péter birodalmát el nem gázolta; ez egyház jelvényei alatt szerzetek N. Lajos bajnokai az északról — Hunyady, Kinyzi és Zrinyi vitézei a keletről előtörő barbarok ellen vívott csatákban örökre — elhervadhatlan hősi babért a magyar nemzet homlokára. A katolikus egyház csatolta nemzetünket az európai művelt népcsaláddhoz, ez tette lehetővé, hogy helyet foglalhatott a polgárosult országok sorában; ez az egyház terjeszté nemzetünk közt első a nyugati miveltséget, ma is ennek köszönhetjük felsőbb és közép tanodánk legnagyobb részének fennállását, melyek a tudomány terjesztés nyílt telepei valának a haza minden ifjainak, nyelv és valláskülönbség nélkül. Ez volt azon egyház, melynek férfiai a harc sorok élén szálltak szembe e haza elleneivel ha érsekek és püspökök is valának, — melynek fiait utóbbi dicső szabadság harcunkban is mint megannyi Kapisztránok leoldák a vörös és fekete övöt, hogy mint közharcosok mutassák meg a hazának, a nemzetnek, hogy javáért, szabadságáért, felvirulásáért élni, de ha kell meghalni és szenvedni is tudnak. Szóval ennek az egyháznak a fiait, világiak és egyháziak, hajdan és a közelmultban becsülettel teljesíték hazafiai kötelességeiket; a magyar kath. egyház büszkén hívhatja fel e haza többi felekezeteit: mérijék érdemeiket az övéhez.

S vajlon mi volt ez érdemek jutalma?

Uralkodó vallás volt a ezime, de csak is ezime, mert idővel kivetkőztették szabadságából az állam javára, s míg a más felekezetek önállóan rendezték, szervezték egyházukat, intézték keblü ügyeiket, az „államvallás“ irigylendőnek látszó állapota olyanná lett vala, hogy egyes miniszter szeszélye határozta meg koronként a beavatkozás mértékét, azt, hogyan korlátoztassék az állítólag „uralkodó egyház“ a maga fejlődésében.

E visszás állapotnak véget vetett 1848, mely a vallásszabadság áldásait a katolikus egyháznak is biztosítá; megmenté őt az állami kapcsolat terhétől, utat nyitott az öntevékenységre, az önkormányzat alkotmányos alapján való fejlődésére.

Azt hihetnők, hogy azon ténynek, mely szerint Magyarország 8 milliónyi népe az állam nyomása alóls az abszolutizmus által befolyásolt térről azon alpra juthatott el, melyen e haza többi vallásfelekezetei századok óta állanak, leginkább a protestáns hazafiak örvendeznek, hisz ez legnagyobb garantija saját önkormányzati jogaiknak is; míg ugyanis az abszolút állam egy uralkodó, vallás sánca mögött állott velök szemben, félhették ők is vallásszabadságukat, — míg az 1848. XX. trv.-kel a hatalmas „államegyház“ is levétvén a kényszeröltönyt, maga is egyenjogú részesként áll az egyházi önkormányzat hívei, tehát védői között.

Tudjuk, hogy a protestánsok legnagyobb része a katolikus autonómiában saját önkormányzati szerkezetének legerősebb védvart szemléli; mert mihelyt ez életbe lépett, ép a törvényhatósági autonómia példájára közösen védelmezendjük e jogokat bármely államkormány netaláni tulkapásai ellen. Amde vannak protestáns atyánkfiai közt, (sőt az ily ál-liberalisokkal egy némely katolikus ember is kezét fog) — kik azon jelszóval „az állam mindenk fölött!“ a katolikus egyházat ismét az állam porázára akarnák fűzni; s e közben lábbal tapossák a lelkiismeret- és vallásszabadságot, megtagadják a jogegyenlőséget és a kath. autonómia teljességének megakadályozása utján szellemileg és anyagilag óhajtanák megromtani a katolikus egyházat, nem gondolva arra, hogy ez a magyar állam egységének erejének egyik legerősebb kapcsa és tényezője, miután 8 millió hívei közt sok nem-magyar nemzetiségűt is egyesít az egyházban, s önkormányzata létesítése által egyesítend a szabadságban, mely az alkotmányos állam legfőbb védőerde.

Ezek, ha tőlük függene, nemcsak a nemzetet, hanem az állítólag erősíteni óhajtott magyar államot is meggyöngitenék, s az alkotmányos szabadságnak sem használnának.

Még is nézzük csak, mily képmutató szemforgatással palástolgatják álliberális meztelenségüket!

Szerényeknek kívánnak látszani s a másik perczben a katolikus autonómia teljességére törekvést csirájában akarnák elfojtani; ezekre célozhatott Bluntschli onabrücki beszédében (oct. 2-án) midőn így szólt: a „jezuitizmus nemcsak a kath. egyházban, hanem a protestánsban is székel. Azonban ugy a nép, mint a kormány figyelmessé lett azon veszélyre mely e részről (t. i. a protestáns jezsuiták részéről) kulturánkat, a modern államszerkezetet és a vallást fenyegeti.

Ime jó uraim! ép a ti mesteretek mondja el nektek, hogy az álliberális, mely alá rejtegetitek a türelmedenség, s a jogok és javak elkobzása mephistoi lábait — a modern államszerkezetet, a vallást fenyegeti,

Pedig ti azt hiszitek, hogy ha a katolikusok jogának védői, a katolikus autonómiát sürgetők ellen kilöptétek az „ultramontan“ elnevezést nyílt, már csatát nyertek; mert ezzel testőkre forrott a liberalizmus áttörhetlen pánceza. s ti leszteka ma diadalmos lovakok, kiket a nyilvánosság küzdőmókján tapsokkal

és koszorúkkal halmoz el a világ nagy közönsége.

Ismét csalódtatok!

Az „ultramontan“ szó reá illik a politikai s egyházi pártoktulzóira, reá illik főleg azokra, kiknek pajzsára a türelmedenség és erőszak van jelszóul írva; kik két karral nyulnak vakmerően mások jogai és javai után; kiknek bir és uralomvágya nem ismer határt. Es ezek ti vagytok, kik még ma a vallási jogegyenlőség korában is irigylitek a katolikusoktól azt, minek vallásfeleitek már százados birtokában vannak; kik a vallásszabadságot hangoztatva ép ettől, ennek dicső vívmányaitól, a haladó kor szentesítette jogaitól kívánjátok őket elzárni; kik, ha töletek függene nem 30, — de 100. éves harcot indítanátok meg a lelkiismeretszabadság eltiprására, és csak az lenne a különbség köztetek és a 300-ad előtti jogelkobzó, elnyomók és zsarnokok közt, hogy a mig azok nagy többségük tudatában használták az erőhatalmat: ti, a korszellemet megtagadva, a jogot hordanátok ugyan ajkaitokon, de csak a magatok számára, s látszólag az állam javára sürgetnétek a vallásszabadság megszorítását; amde ez által az alkotmányos államot egyetlen, de valamennyieteknél együttvéve hatalmasabb egyház börtönörévé tennétek, mit sem gondolva azzal, hogy így a magyar állam erőit is paralyzálnátok, a valódi alkotmányosságot is megsemmisítenétek, egy középkori rendőz-állam és saját becses énötek javára.

Szerencsére, hogy kevesen vagytok, ti protestán ultramontanok, mert vallásfelekezetek java nagy többsége tudja s érzi, mily kincs a teljes önkormányzat, s hogy az te haza 8 millió lakosától megtagadni hiu kísérlet; hogy könnyebb lenne ma nektek a bécsi Szt. István-tornyot tenyeretöken hordozni, mint a vallási jogegyenlőség ellen intézett merényletnek sikert szerezni.

Ismerünk, de ismernek titeket a szabadelvű protestánsok is; tudják, hogy a mai kor eszmei, a demócrata szabadság vívmányai katolikus nép (Franciaország) kebelében születtek, mig a ti minta-államotokban a gombos sisakot bálványozzátok, s ép annyit adnak a valódi alkotmányosságra, mint ti itthon a mások jogainak tiszteletbentartására.

Hiába vallja valaki magát szóval szabadelvűnek, ha tettei az erőszak bélyegét hordják magukon; ti meg ilyenek vagytok: midőn a legkisebb felekezet is élvezi az önkormányzat jogait, akkor akarnátok ezt csalfa ürügy alatt a katolikusoktól megvonni.

Erről ismeri fel a világ az álszabadelvűt, a protestáns ultramontan, kit Bluntschli is elítélt s Magyarország bizonyon nem fog rehabilitálni.

Európa más művelt államaiban az olyan embereket, kiknek szabadelvűségét nemcsak tetteik czáfolják, miután politikai ügyekben is csalhatlanságot követelnek maguknak, s a szoroson keblü ügyekben is, a hol csak lehet, erőszakot használnak, — az ilyen álszabadelvűket máshol lealézzák; nálunk elég volt eddig, ha a katolikusok szidták azért, hogy a sajátját védi, jogait követelni me

részkedik; s reá fogták az „ultramontan“-ságot, ők, kik egyetemes zsinatként magukat deklarálják csalhatlanoknak az országos dolgokban ép úgy, mint a törvényhatóság keblü ügyeiben.

Csodálatos ez, és mégis tehették ezt azon katolikusokkal, kiknek a legujabb korban is volt Széchenyijök, Eötvösük kiknek van ma is Deákjok, Ghyeczjok, Senyeyjok, tehették, mert ugy állunk még — mint a szétoldott kévé: a szellő is tova röpítheti egyes szálait, s im ellenei azon vannak, hogy minél nagyobb vihart támasszanak ellene.

Jól van-e ez így?

Aligha. Tömörüljünk saját jogaink védelmében, mások jogainak tiszteletében; de tiszteltessük a magunkét is és ne engedjük, hogy indolentiánk miatt az álszabadelvűség könnyű diadalt ülhesen egyházunk felett, melynek csak akarnia kell, hogy elleneit visszavonulásra kényszerítse; hogy megtanithassa jogtiszteletre a protestáns ultramontanokat, kik minket törvényadta jogainkban is megrövidíteni szeretnének (bár most nem a XVI-ik, hanem a XIX-ik századot éljük); kik a vallásszabadságot egyedáruba akarnák venni maguknak. Szóljunk nyíltan, lépünk síkra erőlyesen, hogy többé senki se tarthassa szabadelvűeknek azokat, kik bárhogy vérjék mellüket, s forgassák szemeiket az égre, lelkek eltelt az erőszak eszméivel s kezeik más vagyónára görbednek. Lealézzuk őket nyíltan, a világ színe előtt.

A delegatiók zárulése.

A magyar delegáció oct. 24 esti 5 órakor tartá legközelebbi ülést, melyen a közös kormány részéről B. Orczy Béla, Benedek Sándor és Gál Jenő voltak jelen.

Gr. Majláth Antal elnök az ülést megnyitván, a múlt ülés jegyzőkönyve észrevétel nélkül hitelesítették.

Perczel Béla indítványára a delegatió al-kalmazott hivatali személyzet számára a tavaly megszavazott összeg határozatitk utalványoztatni.

Szell Kálmán bemutatja a birodalmi tanács delgja. által átküldött két rendbeli izenetet, melyek által a birodalmi tanács delegatiója a magyar delegatióknak a hadügyi költségvetést illetőleg hozott határozataihoz hozzájárul. Ennek folytán a közös pénz-, kül- és hadügyminiszterium mint rendos, mint rendkívüli költségvetései, a kért póthitelek és hitelmeghosszabítások tárgyában a két delegatió határozatai közt többé semminem eltérés nincs. Az ekként megállapított költségvetés, a hozzá csatolt határozatokkal együtt, melyek ő felségéhez megerősítés végett felterjesztendők lesznek, felolvasztatik.

Todomásul vétetik.

Prileszky Tádé a hetes bizottság részéről jelent, hogy az 1870. zárszámadást és a kezelési számadást illetőleg a két delegatió határozatai közt teljes megegyezés jött létre.

A határvidék címén történt tulkiadásra vonatkozólag, a hetes bizottság javaslata alapján, elhatározatott, hogy annak elintézése az 1871-dik zárszámadások iránt hozandó határozatokig függőben maradjon. Indokolva van ez főleg azért, mert a kezelési számadásokból kitűnik, hogy a 71-ik évi költségvetésben is fordulnak hasonló tulkiadások és czelszerűbbnek látszik, ezeket együttesen intézni ol.

Az osztrák delegáció okt. 24. esti 7 órakor

tartá utolsó ülését, melyet Hopfen elnök megnyitván, jelenti, hogy a magyar delegáció részéről jött üzenet folytán az 1870-ki zárszámadásokra vonatkozólag is teljesen összehangzó megállapodás jött létre a két delegáció közt.

Gr. Andrassy Gyula külügyminiszter, ő felsége nevében üdvözi a delegáció tagjait sikeresen végzett munkájuk után, és saját, valamint minisztertanácsai nevében mond köszönetet azon bizalomért, melyet irántuk a delegáció tanúsított.

Elnök rövid visszapillantást vetve a delegáció működésére, azt beártnak jelenti ki s egyszersmind ő felsége irányában viseltetett hűségük jeléül egy „Hoch“-ra szólítja fel a delegáció tagjait.

Gr. Trautmannsdorf köszönetet mond az elnöknek tapintatos vezetéséért, a jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés esti 7 órakor bezárattott.

Ezzel az osztrák delegáció ülésége véget ért.

A magyar delegáció okt. 25. este tartá utolsó előtti ülését. A közös kormány részéről b. Orczy Béla volt jelen, Hopfen lovag, az osztrák delegáció elnöke pedig vendégek látogatta meg ülést.

A jegyzőkönyv hitelesítése után Széll Kálmán jegyző az osztrák delegáció üzenetét olvassa fel, mely szerint az 1870-ki zárszámadásokat illető határozatokhoz hozzájárultak. Tudomásul vétették.

Olvastatnak a zárszámadást hozott határozatok végleges szövegében. Elfogadtatnak vita nélkül, mire az ülés véget ért.

Elnök holnap 9 órára lüzi ki a legközelebbi ülést, mely valószínűleg zárulás lesz, s melyen hallomás szerint, gr. Andrassy hosszabb beszédet fog tartani.

Legujabb táviratok.

Prága, oct. 26. Palacky teljesen vissza akar vonulni a politikai élettől és a legnagyobb visszavonultságban élni. — Stremayer ministert az iskolák látogatása végett ide varják. — Hg. Taxis Hugó a cseh részvényszerűségeknél viselt minden hivataláról lemondott.

Madrid, oct. 26. A congressusban Zorilla megczáfolta a pénzügyminiszter lemondására vonatkozó hírt, és hozzátéve: Vagy egy miniszter sem lép vissza, vagy az egész kabinet beadja lemondását.

Róma, oct. 26. Az „Opinione“ jelenti Atheneből e hó 25.: A kül- s közoktatásügyi miniszterek a min. tanácsban a Laurion kérdésben való kiegyezés mellett emeltek szót, — és miután Deligiorgis ellenkező nézetben volt, beadták lemondásukat.

London, oct. 26. A „Daily News“ jelenti, hogy az angol-francia kereskedelmi szerződés 14 nap alatt alá fog iratni. — Az „Economist“ írja, hogy a magas kamatláb dacára az arany behozatala folytonosan korlátozott. Az „Economist“ azt tanácsolja a banknak, hogy újra emelje fel a kamatlábat, hogy ezáltal a külföldről több pénz szívárojon be.

A szerb Skupstina válaszfelirata IV. Milán fejedelemhez.

„Fenség! legkegyelmesebb urunk!

A skupstina lelkesült örömet érez a fölött, hogy megérte azon napot, melyen fenséged mint első alkotmányos szerb fejedelem a nemzetgyűlést megüdvöztetted.

Ez öröm annál nagyobb, mert fenséged nagy

jelentőségű trónbeszédében kijelölte a kormány által követendő irányt, mely teljesen összehangzó a nemzet közvéleményével s az előhaladott kor szellemével.

Örömmel constatálhatjuk, hogy trónralépésénél az egész nemzet szeretettel és lelkesedéssel üdvözölt és hogy ez alkalomból baráti üdvözléseket kaptál külföldről is, mi képessé tesz téged arra, hogy egész figyelmedet az államélet fontos kérdéseinek megoldására fordítsd, mi által az országnak új erőforrásai fognak nyílani.

Nagy őseid soha nem fogtak semmi fontosabb dologhoz a nemzet megkérdezése nélkül. A skupstina különösen örömmel hallotta azon szavakat, melyekben fenséged kifejezést ad ama nézetnek, hogy ez érintkezést a nemzettel őseink hagyományának tekinted. Mi is szerencsés sajtáságnak tartjuk, mely most annál hosszabb és hasznosabb lesz, mert szentesítve van az alkotmány által, melyre fenséged megesküdtél.

A skupstina osztja fenséged azon nézetében, hogy kis fejedelemségünk a reá nehezedett súlyos viszonyok dacára jelentékeny haladást mutathat fel. Kétségtelen azonban, hogy még óriási munka vár reánk, mert törvényhozásunk még különösen nagy hiányokban szenved, mi egyebiránt a fejlődés természetes következményeül tekintethető.

A szerb nemzet azt várja tőled, fenség, hogy ifjú erőd és erélyes akaratod teljességével működni fogsz a művelődés oly mérvű kiterjesztésére, hogy az ismeretek a nép minden rétegébe behassanak. A véderőt pedig bizonyára oly módon fogod kifejleszteni, hogy Szerbia hivatásának megfelelően képesek legyenek.

Kétségtelen, hogy a kereskedelemnek új, főleg vasutakra szükségére van, a munka pedig fejlődhetésének újabb biztosítékait igényli. Ipar és kereskedés a nemzetek gazdasági életének ismeretelő jelei s ezért a nemzetgazdaság ezen ágainak különös figyelmet kell szentelnünk. Azonban ipar és kereskedés minden gondozás dacára sem virágozhatnak föl, ha élető forrásuk, a földmivelés elő nem mozdítatik. A földmivelési iparok a tökély oly fokát kell elérni, hogy gazdagon jutalmazza a gazda fárólalmait. Ezért örömmel hallottuk, hogy fenséged a mezőgazdaság fejlesztésének szükségességét hangsúlyozta, mi annál fontosabb, mert a nemzet legnagyobb részének a földmivelés képezi keresetforrását. Ámbár e célból már alapított egy erdészeti és földmivelési iskola, egy mezőgazdasági társaság s vásároltattak gépek is államköltségen, mégis arra kérjük fenségedet, hogy semmi sem mulasztassék el, mi a nép jólétének e fontos tényezőjét erősítheti, mivel ennek oly jelentékeny befolyása van nálunk az általános haladásra. A skupstina készséggel fogja az erre vonatkozó előterjesztéseket elfogadni.

Hasonló készséggel fogja a skupstina megvizsgálni az ország igazi szükségének megfelelő összes előterjesztéseket. Különösen örömmel fogja üdvözölni azokat, melyek a rend és törvény megszüntetését és a nép jólétének elismerését célozzák. Igyekezni fogunk, hogy munkálkodásunk összehangban legyen fenséged kormányával, mely teljes bizalmunkat bírja, s melyet nehéz földadatainak megoldásában hűségesen támogatni fogunk.

Főséges ur! A skupstina legszembetűnőbb kötelességének tartotta, hogy a kormányzóságot támogatassa, mely fenséged kiskorúsága idejében az ország érdekeit s az Obrenovicsok dicsőségét tartá szem előtt. Annál inkább teljesíthetjük e kötelességünket, mert a kormányzó urak mely bölcsességgel és hazafissággal mindég magasan lobogatták az Obrenovicsok zászlaját s komolyan és buzgón fáradoztak a haladás előmozdításán, mi által sikerült is nekik fenségednek egy minden te-

telt magatartásnak, nem az álpathosnak. A jelenés ugyan legnagyobb mértékben titokteljes volt, de teljesen természetes, s épen ezért annál meghatóbb. Ha rátekinthet az ember a bűvészre, azt kellett gondolnia, hogy vagy maga is hiszen idézéseiben vagy pedig úgy beletalálja magát szerepébe, hogy legalább lejátszása pillanatában az öncsalódásnak van alá vetve, hasonlólag a jó színészhez, ki oly jól átgondolja szerepét, hogy előadás közben épen úgy érez, és a legnagyobb természetességgel épen úgy cselekszik mint eszményi hősei. Talma is mondan szokta, hogy mindig magasztos gondolatok és érzések támadnak benne, valahányszor Augustus adja Corneille „Cinnáj“-ban.

Eddig minden jól ment. Az idézés legjobb mentében volt. A csillagoknak nemsokára kellett jóslataikat nyilvánítani Szentségtelen jelenlét nem lá szott többé semmit sem akadályozni. De most rossz csillagzatot (ez egyszer nem égi) gonosz csinyt követett el rajtam. Eddig megtartottam komolyságot, és pedig fáradság nélkül. Hadsi Monker magatartása valóban oly imponans, a maga nemében magasztos volt, hogy egész komolysággal oly valamit éreztem, mi a borzalom és áhítat között áll. Mivel az idézés meglehetősen hosszasan tartott, ébredő unalmam és kíváncsiságom arra vittek, hogy nézzek kissé körül kísérőim közt. Különös látvány tárult előm. Az egyik mély áhítatba látszott merülve; szeme mereven a csillagjón függött, kit e pillanatban bizonyára égi lénynek né-

kintben előhaladott és erős országot átadni. Ez által igazolták a beléjük helyezett nagy bizalmat s kiérdemelték nemcsak a te háládat, hanem egész Szerbiát is, melyet ezennel a nemzet nevében ünnepélyesen lerovunk.

A skupstina boldognak érzi magát, hogy alkalma van Hozzád ez őszinte szótát intézhetni, meg levén győződve, hogy a hirneves Obrenovicsok ivadéka tudni és akarni fog méltóan állani a szerb nép élen, megóvjva a nemzet jogait kifelé és valóítja a haladást az országon belül.

Éljen IV. Obrenovics Milán! Éljen a szerb nemzet!

Külföldi hírek.

A berlini „Kreuz Ztg“ oct. 22-ről Bécsből következő közlemény azt írja: „Néhány külföldi lapnak innen azt írják, hogy a porta az idegen hatalmak intetvitióját a montenegrói kérdésben ridegen visszautasította, mert — a mint állítólag mondotta — nincs azon helyzetben, hogy oly ügyben, mely az ottman terület egyik kiegészítő részére vonatkozik, tanácsot és tanácsokat elfogadjon. Ehez megjegyzendő, hogy osztrák részről ily beavatkozás nem történt; valószínűleg más oldalról sem; legalább itten eddig ilyesmiről semmit sem hallottak. Hiányzik tehát az alkalom, a melyből a porta az említett visszautasító nyilatkozatot tehetett volna.

Kragujevácból 25-ről jelentik, ama hálafelirat, melyet a skupstina a régenséghez intéz, kiemeli, hogy az ország igen nehéz perczen adá át a regensségnek a fejedelemséget és a fejedelmet; a regenség mindenütt képviselő az állam érdekeit az Obrenovicsok zászlaját magasan tartá, az Obrenovics-dynastia örökségét biztosítá, akotmányt adott és haladásokat avatott fel. A felirat ünnepélyesen fog átadni a regensségnek.

Bukarest, oct. 25. A hivatalos lap szerint megindított a suzava-romani és a jasy-botusáni vaspályavonalak igazgatásának és üzemének szervezése; a kereskedelmi miniszter több, e vonalokon észrevett hiányról megszüntetés végett az itteni igazgató-bizottságot értesítette.

A párisi monarchista lapok, tápasztalván, hogy igazatalkák nem találunk viszhangra a lakosság-nál, a reactio utolsó eszközehez nyulnak, s a vörös köztársasággal ijesztik a békés polgárokat. Szerintök az ujonnan megválasztott képviselők csupa elburkolt Robespierre-k és Dantonok, kik az első nagy forradalom rémkorszakát fogják feleveníteni.

Londonban okt. 21-én késő éjjel republikánus gyűlés tartott, melyben ez uttal Bradlangh tartott hosszú beszédet. A gyűlésterem belépti díjak mellett is zsufolóság megtelt, és pedig mind igen jól öltözött és jó kinézésű emberekkel, kik a munkás és iparos osztályhoz tartoztak. Bradlangh, ki igen jeles szónok, hevesen kikelt a királyság és főleg a Walesi herceg ellen. Leginkább a szabadállamról értekezett, melyet nem erőszak, hanem a parlamentarismus utján akar elérni. Szónok kiemelte beszédében, hogy ő ez évben nyolczvan republikánus gyűlésben tartott beszédeket. A más két republikánus vezér: Dilke Károly és Odger György sokszor nagy sértegetéseknek voltak kitéve beszédek alkalmával az ellenkezeti angolok részéről; de Bradlangh minden fellépése szerencsésen sikerült.

Spanyolországból újabb lázadásról értesülünk. Cataloniában ugyanis Pole altábornok vezetése alatt egy karlista banda pusztít, míg egy másik Heria nevű főnök alatt Gerona tartományt szelmele ki zsákmányolási tétel.

A „Times“ közlésezi a Franciaországban állomásozó német csapatok következő elhelyezését: Schevening tábornok főhadiszállása Bar le Duc,

zett. Ha a keleti áhítatos, ezt oly sajtászerűleg, oly mély érzéssel teszi, miről nekünk scepticus európaiaknak fogalmunk sincs. E látvány magasztos, a legnagyobb mértékben költői volt. De hát a többiek. Az egyik ott fektült térdein, szája, mintha Tetanos fogta volna, feltáva, s kimondhatlan gyönyörrel nézte az idéző cselekvényeit. Ott egy másik arccal a földön s alig hallhatólag nyöszörgött. A harmadik plane egy szobaszögletbe rohant, s azon volt, hogy az idézés borzalomkeltő befolyása alól meneküljön, arczát eltakarta. De egy másik ösztön harcolt e félelemmel, s időről-időre arra bírták őt, hogy vissza vissza tekintgessen. Ez ösztön a kíváncsiság volt, mely nem engedte, hogy a csodálatos szertartásból, bármí is figyelmét elkerülje. De alig látta meg a bűvészt, fejét ijedten a szögletbe kapta. E forgolódásoknál pedig olyan bozassói torzképeket vágott, hogy jó kedvemet nem tudtam fekezni Hirtelen oly harsány kacajban törtém ki, milyen rég nem frissítette föl véretem.

Ezzel el is rontottam mindent. A csillagjós hűledeve felpillantott. Ha kö esett volna fejére, nem érinthette volna kellemetlenebbül. Oh vidám nevetés-istene! Hiszen te vagy a rajongók legveszedelmesebb ellensége! „Az eszélyesség bűn, a szellem ördög.“ De a nevetés maga a pokol. Ünnepélyes pillanatban nevetni, non plus ultrája a bűnnek. Önkénytelen kiöltő vidámságom természetesen különösebben magyarázatot, kárhuzatos skepticismusnak lehet az venni. Hadsi Monker ugyan

Treskow tábornok főhadiszállása Nancy, Schmelin tábornok főhadiszállása Meziérés és Halenger tábornok főhadiszállása Epinal.

New-York, oct. 23. A „Herald“ constatálja, miszerint a brit kormány armányt használt, hogy a német császárnak a „San Juan“ kérdésben hozott ítélete megváltoztatását előidézze, s azt véli, hogy egy idegen nemzetnek jelentéte területünkön a köztársaság megsértése és bennünket folyton politikai zavarokba bonyolít; azért jobb azonnal, a háboru veszélyének dacára is, ennek véget vetni. A „World“ hirlap hasonló nézetet nyilvánít.

ÜJDONSÁGOK.

Kolozsvár, oct. 28.

— **Gizella főhercegnő** lakadalma Lipót bajor herceggel jövő év april havában ugyanazon napon lesz, melyen ő Felségeik a király és királynő egybekeltek.

— **Az országgyűlés egybegyűlte** után azonnal elő fognak terjesztetni a miniszterium által a már készen fekvő catasteri földmérés, és a földadó törvényjavaslati: valamint a Királyföld rendezése.

— **Megisztelés.** Szombaton estve, a helybeli r. kath. gymnasium tanulói — a megérkezett mltságu Fogarasi Mihály erdélyi püspök ő exelenciáját megisztelni akarván, égő szövétekek mellett sorban a kegyesrendiek igazgatójának ablaka alá vonultak, hol a püspök ur jelenleg szállva van. Itt legelőbb is a gymnasium dalárdája énekelt, több darabot. Ezek után Jancsó Benedek VIII. oszt. tanuló lépett ki társai közül, s egy kissé hosszú ugyan, de a püspök ur érdemeit magasztaló beszédben fejezte ki azon ragaszkodást, mely az ifjuság keblében ő exelentiája iránt létezik, s azon okot, mely jelenben ez ünnepélyes megjelenésre őket buzdította. A püspök ő nméltósága röviden elérkeznyűve felelt; mert mint mondá: föltötte jól esik zivének s édes érzettel árasztja el keblét a megiszteltetés, melyet ő kizárólag az ifjuság mivelődésére irányult törekvésének tulajdonít s melynek félszázados ünnepét Isten segélyével hiszi és reméli megülhetni. A tanuló ifjuság zajosan megéljenette ő exelentiája beszédjét s a dalárda által előadott dallamok után rendben visszavonult a lyceumi épületbe, honnét a kiindulás is történt volt.

— **Csikszék közönsége** elhatározta, hogy a hagyományos tiszti elnevezések helyett jövőre, az 1870. 42-ik t. cz. 47. §-ban előforduló tiszti elnevezéseket fogja használni; mely határozat s ezzel kapcsolatban a főkirálybírói elnevezésnek főispánira való átváltoztatása is a belügyminiszter folyó évi october 24-én 4633. eln. sz. a. keit intézményével jóváhagyottat.

— **Szép egyházi ünnepélynek** valánk vasárnap f. hó 27-én d. e. 10 órakor tanuia helybeli b. tordautcai akadémiái (most már ugy hiszszük egyetemi) templomban, mely ünnepélyen mondhatni a város minden rendű és ranguja, a ki csak valaha az ünnepellet tanítványi vagy egyéb hálára kötelező összekötetésben volt, annak barátai, ismerői — s ezeknek is száma legió — örömdobogó kebellet részt vett, mindenesetre öröm minden becsületes és jóindulatú emberre nézve, midőn az érdemet elismerve a fáradhatlan szorgalmat és lankadatlan buzgalmat it e földön is már némileg kárpótolva látja. Az ily ünnepélyeknek csak morális jó hatása lehet, miután buzdításul szolgál mindenkinek pályáján ernyedetlen szorgalommal működni. Főtisz. R. a f. a i. N. é. p. J. á. n. o. s. kegyesrendi áldozár és a kolozsvári r. kath. elemi tanodai igazgató e városunkban széltiben, annak apraja-nagyja és minden rendű és ranguja előtt egyaránt ismeretes népszerű és általá-

nem haragudott. Nem! A harag az ő magas szellemétől távol állt mint az emberi gyarló teremtmények bármely más szenvedélyes indulata. Vonásai sem vették fel az eretnekből keménységét. Olyan Arbuzé-arc kifejezést mutatott volna talán egy moslimmal szemben, nekem arczán félig neheztelő, félig szánakozó, mélyen elszomorodott ki nyomat tünt fel.

Az eredmény mégis az volt, hogy nem akarta idözését folytatni. A moslim nem gondolt arra, hogy: „egy szép lelket, mely már elveszett megmetten.“ Egyszer elveszve, nála annyi, mint örökre elveszve. Es így én is kérelhetlenül el voltam itelve, átkozva.

Nem maradt egyéb hátra, mint eltávozni; Kiábrándult kísérőim nyílt szemrehányásokkal illették hitetlen fejemet. A vén nézernő még bucsuképpen egy egész önzön, vagy hogy Heineval szóljak, egy „szeméthordószekényi szidalmat“ szökött reám, melyeknek ez egyszer a masféle mysteriumokba mélyedt csillagjós nem állotta útját. Igy vonultunk ki átok és szitkok közt a szentélyből. Gondoltam ugyan arra, hogy a csillagidéző fáradságát megjutalmazzam. De ily jutalomról most szó sem lehetett. Bármily nagy lett legyen is Hadsi Monker pénzvágya, de büszksége tudományára még nagyobb volt. Inkább megholt volna öhen, semmint titkai kigunyolójától legkevesebbet is elfogadjon.

Vezetőim babonása miatt valamit ki kelle

nosan kedvelt alak; e szerény munkakörében áldott tevékenységű férfi — ünneplé meg 50 éves lelkiességének emlékét. Az arany misén nev. fő-tiszt. ur pontificált 22 r. kath. pap segédletével, kik között ott volt ő exoja Fogarasy, az erdélyi r. kath. püspök, Keserü czimz. püspök, Lónhart pápai pre-latus és helybeli apát-plébános, kolozs-monostori alesperes Pakó, a bácsi plébános, az itteni szerzetek főnökei és a kegyesrendi rendtársak. A mise valóságos ünnepélyes nagy mise volt, kivonulás a segrestyéből, elhelyezkedés az oltár és a szószék előtt. Az egyházi beszédet Lónhart apát-plébános tartá. Velős és szép beszédében R. életpályáját látuk megvilágítva a jelen időkhöz. Legvégül a tedeum elzengése után következett az egyházi ünnepély leghathatósabb momentuma; az u. n. aranyáldás kiosztása, midőn az egyik ősz férfi (ő. Raffai) a másik ősz férfit (ő. exl. az erdélyrészi püspököt) megáldá és folytatá aztán az ünneplé áldás osztogatásait lelkész és rendtársaira s mielőtt a nagy közönséget megáldotta volna, saját édes, szintén őszbe borult 80 éves nővérét áldá meg, s o hatásos pillanatba mindketten sirva fakadtak. — Ezzel az egyházi ünnepélynek vége volt. Vajmi ritkák az ily tisztas lélekemelő ünnepélyek a frivolitás jelen korában.

— **Fogarasy Mihály** erdélyi püspök ő nmlga — mint halljuk — az egyetem megnyitására fog körülményben időzni.

— **Az egyházi ünnepélyt** egy világi ünnepély s aztán lakoma követte, mintegy Raffai N. János 51 év óta a tanügy terén működése alatt szerzett érdemei emlékeül. Átvonulván ugyanis az egyh. díszmenet a templomból a kegyesrendi szerzet házába, az igazgató termeiben nagyszámú világiak előtt szép jelenet folyt le. Ő exja Fogarasy Mihály erd. püspök az általa kieszközölt Ferencz József-rend lovagkeresztjét sajátkezűleg tűző megfelelő beszéd kíséretében, melynek végén a felséges királyi párt élteté, a mai nap ünnepléjé mellé; a püspök szívhöz szóló rövid beszédére az ünneplé meghatottan válaszolt. Ezután következett az ünneplé lakoma a kegyesrendi szerzet refektoriumában adva ez utóbbi rend által. Több mint 60 vendég volt jelen, köztük sok világi; a pohárköszöntések sorát püspök ő exja nyitá meg ő felségére, aztán poharat emeltek a püspökre, az aranymisére, ez utóbbinak többek közt azt kívánák, hogy érje meg a kegyesrendi szerzet alapítója Calasantius szt. József által elért életkort (92 év). Ebéd közben az ünneplé tanítványai által írt szép akrostichonok nyomtatott példányai lettek kiosztva a vendégek közt.

— **Önkéntes városi tűzoltóink** tegnap reggel, daczára a hűvös időnek megjelentek Monostoron s a szervezés folytán választott tisztjeik vezénylete alatt, sikerütten végezték gyakorlatait.

— **A vasárnapi (f. hó 27-ki) egyházi ünnepély zenészetét** illetőleg hozzátesszük, hogy Hahn Bernát C-dur miséje adatot elő a városunkban dicséretesen ismert énekiskola tulajdonos s a kegyesrendi egyház regens chori-ja Pichler Bódog ur igazgatása alatt. Közreműködtek egy férfiak (a helybeli dal-kör tagjai), egy női kar (8—12 hölgy, mindnyájan Pichler ur tanítványai), egy zenekar a helybeli zeneconservatorium tagjai, köztük Ruzicska Racek Zsófia asszony hegedű-művésznő. Az orgonát átlag Márai Gabriella k. a. kezelte. Hogy ily komplikált s a legheterogénebb elemekből egybeállított egész igazgatása bajosan legyőzhető nehézségekkel jár, — azt kiki be fogja látni; ennek daczára az ensemble által elért hatás nagyszerű volt, a hallgatóság meg lett indíva s az ünnepélyes benyomás fokoztatott. Tudvalevőleg egy ünnepélyes mise zenészetét több darabokból áll; a Kyrie-

gondolnom. hogy e hibát jóvá tegyem. Kérdeztem tehát, hogy nincsen-e egy második csillagjós a városban. A felelet igenül hangzott. Csak hogy ezen idező nem sokat ért, a benszülöttek előkelő osztálya nem is hitt benne, csak Hadsi Monkerben. De vezetőim nem tartoztak ezen osztályhoz. Végül beleegyeztek, hogy kísértünk szerencsét a másik jósnál, mivel az elsőnél ugyanis mindent elrontottunk.

Egy szép estvén tehát elmentünk Sid-Abdel-Beerhez, ez volt a jósné. Ez mellékesen még irnok is volt, mert a „csillagjós” nem jövedelmek elegend. Nagyon félre esőhelyen lakott, egy bizonyos valamiben, mit helyesen nádkaltnak lehetett nevezni. Szorosan e „ház” mellett csak négy szögleteszlop állott és ezen egy föld. A falak sövényből voltak. Egy k.s, egykedvű emberkét találtunk, kifejezés nélküli arcuzal, valóságos tintatartó mellett felnőtt városi növény. Megjelenése a mystikus magasztos Hadsi Monker után nagyon is siralmas benyomást tett.

Mindjárt kezdetben komikus jelenet várt ránk, mely a csillagjós tekintélyét nem igen emelte. Itt is az első a mit halottunk, rettenetes szitok, s az első látogató, a kit látunk, egy asszony volt, de korántsem szép, hanem egy fognélküli öreg, ki az idezőt szédeltéssel vádolta. És nem ok nélkül ő t. i. leányának azt jövedőlte, hogy fiut fog szülni, és e helyett a sors az elámitottat ik-leányokkal aján-

ból, a Glóriából, Credoból, Sanctus, Benediktus és Agnusból. A mai előadás bevezetése gyanánt Márai Gabriella k. a. egy gyönyörű szép futó-gyánban irt Bach J. Sebestyen-féle Preludiumot (Preludium Nro 3, le Clavier bien tempore) játszott az orgonán. Erre következett a Kyrie és a Gloria, melyben egyrésztől a vegyes kar, a zenekar és az orgona működtek közre. A Gloria és Credo közt u. n. Gradualera Gradenor G. Károly Beata Virgo-ját (szöveg Hermannus Contractustól) éneklé szép, de még ki nem fejtett alt hanggal Nathanson Zsófia k. a. (5 egyházi ének közep hangra irta Gradenor G. K.). És most következett a zenészet előadás fénypontja, a Proch-féle offertorium, ennek kivételében Ruzicska asszony a dicsőség, ki hegedű solijait bámulatos tisztasággal és szépséggel adá elő, a dallamot ő vezeté hegedűjátékával, majd Vikol Polixena k. a. vevé át sopran hangjával a vezetést; a zenekarbeli urak közül egynehányan kísérek ez ének és hegedű duót. Egyedüli kifogásunk az, hogy Vikol kisasszony némileg erős éneklése által Ruzicska asszony hegedű előadását fődé, oly anynyira, hogy a t. asszonyság gyönyörű hegedű játéknak finomabb részletei a távolabb álló közönségre nézve elveszetteknek mondhatók, különben ez a felállításnak is lehet tulajdonítani, miután a szék hely nem engedé meg, hogy a közreműködők nőket jobban egymás mellé állítsák; Vikol k. a. igen távol elő állott. — Ezt követé a Sanctus s erre a Benedictus, mely utóbbi egy vocal terzetből állott szintén fugakban írva (ha jól tudjuk Aiblingertől), közreműködtek: Vikol k. a. (sopran), Nathanson k. a. (alt) s Scholaster ur (I. tenor), az orgona kíséretét Márai k. a. vezette. — Végül következett az Agnus, melyen mindnyájan közreműködtek.

— **Az aranymise ünnepély emlékéül.** Helybeli kegyesrendi tanár Dongó Gyárfás papnövendék, főtitisz Raffai N. János tiszteletére Odát irt, mely száz példányba kinyomatván, a nevezetesebb férfiaknak osztatott ki emlékül.

— **„Élve beszélő emberfej”** feliratu kis bodé a fapiaczon, kecsgeleti a különféle borszalmasságokban gyönyörködőket.

— **Lónhart ur vasárnapi egyházi beszédében** a 73 éves Raffai életét festé, ki 21 év óta működik városunkban mint hitelemző s a városi r. kath. normális iskolák igazgatója. Azelőtt 12 évig Pesten működött az alkatanodában s 8 évig mint gymnasiumi tanár. Ezelőtt 50 évvel tartá első miséjét Léván s ekkor az a szerencsétlenség érte, hogy misézés közben a város fele része meggyült s eléget. Privigyétől kezdve egész Kolozsvárig, számtalan városban működött áldásosan; így a pesti 38-iki árviz alkalmával, a 48-iki szabadság harc alatt a honvédeknek.

— **Jövő pénteken**, mint minden szentek napján, megint zenés mise lesz az egyetemi templomban. Aiblinger egyházi zeneszerző egy vocal-terzetjét fogják előadni, szintén női kar és zenekar kíséret mellett. Ohajtandó s városunkra nézve szerencse volna, ha ilyen zenés misék, főleg klasszikus egyházi zene előadása mellett többször ismétlődne; kívánatos volna, hogy Pichler ur fáradozásait siker koronázza s egy egyházi zene-egylet alakuljon meg városunkban; melynek feladata lenne a klasszikus egyházi zeneszerzeményeket a különböző helybeli egyházakban ünnepélyes alkalmakkor előadni. Így csak hébe-korba jutnak ahoz, mit nagyobb városokban minden vasárnap élvezhetni; husvétkor hallottuk Rossini Stabat mater-jét, azóta majdnem semmit.

— **Színházi játékrénd.** Ma a „társaságból” című darabkal kezdik meg; Kodden 29 „Pajkos diákok” és „Várróterem” Szerdán 30-án „Fehérruhásnő” Csütörtökön 31-én; „Szövetsége-

dekozta meg. De a leányok persze arabs fogalmak szerint — nagyon kellemetlen valamik. Egy már csak nem igen sok, de kettő egyszerre oly szerencsétlenség, melynek elviseléséhez ezen embereknél nincs meg a kellő resignatio. Egy fiu ellenben a család büszkességét köpezi. Abd-el-Beer megkísértette, hogy e zavarból kihazudja magát Hasztalanul. Az öreg nemcsak kényszerítette, szitkai végig hallgatására, hanem végre még azon követeléssel állott elő, hogy pénzt, a mit adott, fizesse vissza, mit aztán hosszszas szabadkozás után meg is tett Abd-el-Beer bizonyosan ügyetlen proféta volt. Ily botrány Hadsi Monkeren nem történt soha. Ez mindig őrizkedett attól, hogy valamit világosan kimondjon. Jóslatai valóságos orakulumszerűek voltak, miket végül mindig belteljesülteknek lehet magyarázni, akár képlegesen, akár egy merész logikai ugrással. Mindig igaza volt. Nem mondhatjuk, hogy Abd-el-Beri volt oly tiszteletgerjesztő egyéniség, mint szerencsés vetélytársa. De egy előnye még is volt. A világért sem volt érzékeny, s nem törődött azzal, hogy hisznek-e neki vagy sem, csak hogy pénzt kapjon. Megmentői voltak a szük-ségben, mert az öreg utolsó pénzkészletét vitte el. Ezért aztán a legjobb jövedőlést is kaptuk. Később persze épen ellenkezője történt annak, a mit jövedőlt. De én sem számítottam természetesen egyébre. Mégis az ikeranyához képest jól jártam.

sek” Pénteken november 1-én: „Párisi élet” Szombaton 2-án: „Machbet” Vasárnap 3-án: „Rokkant huszár” Hétfőn 4-én: „Mirabeau” Kedden 5-én: „Férj az ajtó előtt” és „női könynek” Szerdán 6-án: „Makranosz hölgy” Csütörtökön 7-én: „Narcisz” Pénteken 8-án: „Rablók” Szombaton 9-én: „Velencei Kalmár” Vasárnap pedig 10-én: „Éljen az egyenlőség”. Mint látjuk igen választékosan és érdekesen van összeállítva a műsorozat, s ennek annál inkább örülhetünk, mert a reportíer táblán ott diszlik e megjegyzés „Csak is betegség változat a műsoron.”

— **Jövő hó 10-én** pedig, mint az egyetem megnyitása ünnepén, ünnepélyes infulás misét fog tartani az egyetemi templomban Keserü czimz. püspök.

— **Az 1873-iki bécsi világkiállítás** elnökének felhívása, — s ugyancsak a magyar kormány hasonló felhívásának ismétlése folytán ő hercegsége Magyarország primása hazafiai feladatának tartotta, az esztergomi érseki főegyház kincstárából több rendbeli, részint művészeti, részint történeti tekintetben nevezetes tárgyat ama kiállítás számára kiszemelni, s így nemzeti kulturánk múltjának kitüntetéséhez járulni.

— **Bankügy.** A bankkérdésben folytatott kormány-értekezletet egyelőre befejeztettek és okt. 25. délelben a tegnapi conferentia jegyzőkönyve is aláíratott mindkét kormány képviselői által. Az okt. 24. esti öt óráig tartó értekezleten az osztó-rák miniszterek is jelen voltak s a vitás ügyekben némi közlekedés történt ismét megállapodás történt arra nézve, hogy az vegyes szakértő bizottság fog a tárggyal behatóan foglalkozni. A 80 millió bankadósság kérdése is előkerült s még mindig főakadályát képezte a kormányok egyetértésének. A tanácskozások csak két hét múlva fognak ismét megújultani. A „Pester Lloyd” értesülése szerint a magyar fiókok dotatiójának az osztr. nemzeti bank részéről való fölemelése föltétlenül tűzött ki s csak azon esetben fog a szakértő bizottság kineveztetni. A mi a 80 millió adósságot illeti, e tárgyban a két kormány külön fog további tárgyalásokat folytatni.

— **Az egyetemi szakbizottság** okt. 25-én este 5-től fél 10 óráig az akademia Kisfaludy-teremben ülést tartott. Az ülés kizárólag a szigorlatok kérdésével foglalkozott. A jog- és államtudományi kar szigorlataira nézve Hoffmann Pál a következő indítványt terjeszté a bizottság elé: A mostani három szigorlat helyébe két rendbeli szigorlatok lépneek, a pozitív jogokból két szigorlat, a doctor juris cím elnyeréséért, és a közigazgatási jog- és statisztikából egy szigorlat, a nemzetgazdasági tudori cím elnyerésé végett, mindkét tudorságnál megkívántatnék azután még egy közös szigorlat a jog- és állambölcsészett és a politikai tudományokból. Az orvosi karnál is mellőzendőnek mondatott a mostani kétrendbeli szigorlat, melynek elseje az összes elméleti, második pedig az összes gyakorlati tantárgyakat foglalja magában, hanem ezek helyébe lépneek rokonszakok szerinti szigorlatok. — A bölcsészeti karnál a tudorság elnyerésé végett a szakok csoportosítása ajánlatot, ezzel szemben b. Eötvös Lóránt kivánatosnak tartotta, hogy a külföld példájára a szigorlat egy szakkól is elegendő legyen a tudori cím elnyerésére. — Szóba jött még a jogakademiák kérdése, és erre nézve a miniszter kijelenté, hogy szándéka a jogakademiákat facultásokká emelni.

— **A marosvásárhelyi jogász-egylet** folyó 1872. évi rendes közgyűlése december 4-én fog megtartani, a melyen való szíves megjelenésre az alapszabályok 57. §-sa értelmében az egylet összes tagjai ezennel felhivatnak. A közgyűlési tárgysorozat a „Székely Hirlapban” előre közhírré fog tetetni. Az igazgató-választmány-nak f. é. október hó 19-én tartott ülése határozatából: Br. Apor Károly, egyleti elnök. Dr. Sóos Kálmán, egyleti titkár.

— **Lapunk t. mtársát Borbóly Sámuel** a miniszter tanárát nevezte ki a zilahi állami tanítóképződéhez. Saum cuique: az érdem bár későn, de mégis elveszi jutalmát. Fogadja szerencsekívánatunkat.

— **A pesti muzeum könyvtára** 150,000 kötetből áll, a kéziratok száma körülbelül 15,000. A régiséglárban egyedül az érmeek gyűjteménye 90,000 darabra megy.

— **Csik-Pálfalva** okt. 24. E hó 22-kén, kik egy éve, hogy a honvédséghez gyakorlat- és szolgálat tételre nem voltunk; s emlére hivatunk be, mely alkalommal a következőknek voltunk szemtanúi: Midőn még a többi társakat váránk, egymás közt beszélgetve a távolba látánk két leányt összekötött kézzel felénk közeledni. Mindenki kíváncsi volt. Alig váltánk néhány szót, látjuk, hogy a két leány mögött kezökhez köve egy ténch sandical és két oldalról vasvillások kísérik. Igen bizony! Ez a két leány e hó 20-án éjjel Udvarhelyszéken, Oláhfalva mellől e tehenet szépen ellopván, behajtották Csikba, Csobótfalva mezéjére; 21-én öste midőn helyet kereset volna az egyik a tehénnek, hogy potom áron eladja, szerencsére oly cigányhoz ment be, kinek a „kása megégette a száját,” ez mindjárt jelentést tett az esküdtnék, ez a bírónak, és még azon öste megtétele az erélyes intézkedés: a két leány elfo-

gatott. A járásbírószág 22-én d. e. kikérdezvén őket, most már a csik-somlyói kalitkában várják a megérdemelt büntetést. — r. — ő.

— **A francia nemzetgyűlés** állandó bizottságában van egy ur, ki fulminans interpellatioi által már többször neveltségessé tevé magát. Ez Pagés Dupont ur, ki közelébb interpellatioit intézett a pénzügyminiszterhez az európai pénzüczakozon uralgó pénzihiány s a miatt, hogy herceg Bismarck miért tart a berlini pinczékben s máshelyt beolvastásra szánt aranyrudakat. Ez urak — a francia royalisták — azt hiszik, hogy Bismarck ur oka az európai pénzüczakozon uralgó pénzavarnak, ki sok millió aranyat gyűjtöget fel háboru alapul s a kívül a német pénzverési rendszert akkor módosítá, midőn az arany és ezüst Londonból és Párisból Berlinbe vándorolt.

(**Necrolog**) Dr. Biró János, kolozsvári kir. járásbíró, a maga és leánya Ignácia; továbbá sorogosszonya Lukács Amália, ennek férje Dobál Izsák és leányuk Ilona; Lukács Katalin, ennek férje Gorove István; Lukács Anna, öz. Rzhivovszki Villibaldné és gyermekei; Lukács Jozefa, ennek férje Wertán György és gyermekei; namkülönben számos rokoni nevében szomorodott szívvvel jelenti, hogy forrón szeretett neje, a jó édes anya, gyöngéd testvér és rokon **Lukács Ilona**, folyó hó 25-én d. u. 1 órakor, életének 22-ik, boldog házassága 4-ik évében, tudórszében tartott hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után, jobblétre szenderült. Egy gondos nő, kinek családi élete volt minden boldogsága, hagyta oja övét, mély bánáttára azoknak, kiknek ő mindenük volt. Földi részei f. hó 27-én d. u. 1/2 órakor fognak szentegyház-utca 468. sz. a. lakásáról örök nyugalomra helyeztetni; lelkéért pedig az engesztelő áldozat folyó hó 28-án d. e. 10 órakor fog a p. p. Minoriták templomában az Egek Urának bemutatni. Béke poraira! Kolozsvárt, october hó 25-én 1872.

Nemzeti színház.

Szombaton oct. 26. „Utazás Chinába” operette 3 felvonásban. Zajongi rögtöni elreke-dése miatt Drummond Harry hajóskapitány szerepét Halmi játszta s ugy éneke mint játéka által tanusította, hogy nem csak vigjátékban jeles, de operetteben is használható egyéniség; mindazonáltal a szerepeseere anny hiányt eredményezett, hogy Alidor szerepét egy harmadiknak kelletvén átvenni, az első felvonás végének szép triója elmaradt. Lúderst Marcell, Mariát Medgyaszai Ilka és Berthát Dékány Róza a szép sikerrel személyesítették, a két utóbbinak az 1-ső felvonás elején énekelte duoja kitűnően sikerült. Stramföldt Móricz szerepét Hegyi adta, ki társasági monokójával is folyton a publicumhoz fordulva beszélt, holott a szavallattól megkülönböztetendő a társalgás, mely utóbbi esetben ahoz fordulva kell beszélni, a kivel társalog. Közönség szép számmal volt jelen s ez alkalommal nem csak a páholyok de a zártszékek is megteltek.

Vasárnap oct. 27-én „Parlagi Jancsi” népszínmű 3 felvonásban. Irta: Szentpétery Zsigmond. Mindig örömet nézzük meg azon darabokat, melynek célja a népeletet ismertetni s melyben igazán az életből vett alakokkal találkozunk. Irodalmunk tagadhatatlanul gazdag népszínművekben; de fö-lötte kevés azon darabok száma, melyek valóban népszínműveknek nevezhetők. Parlagi Jancsi ez utóbbiakhoz sorolható s vasárnaponként még soká zsufozásig tölti a színházat, mint tegnap. Mi az elő-adást illeti, egészben véve sikerültnek mondható, mert a szereplők igazán minden erejükkel törekedtek arra, hogy e népszínmű hatást gyakoroljan. Berényi Gyula (Parlagi) a gazdag, előbb faragatlan paraszt, később az urfi szerepében otthoniasan mozgott s magyar népdalaink éneklése által tapso-kat aratott; ugy Dekány Róza k. a. is, ki közönségünknek már is kedvence, Fodorné, Beczkainé elég jól megállották helyüket Meg kell említenünk, még Mátrai, Parlagi tanítóját és Szentgyörgyit, az özvegy nagyatyját, kik a szó teljes értelmében remekeltek, kerülve minden tulzást; nem így a koristák.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Oktober 26-ról. 5% metaliques 65.05 5% nemzeti kölcsön 69.75. 1860-ki államkölcsön 101.75. Bankrészevények 940. Hitelrészevények 33010 —. London 107.70. Ezüst 107.—. Cs. kir. arany 513.— 20 frankos arany 862.—.

Földterhementesítési kötvények: Magyar 79 —. Temesi 78.50. Erdélyi 77.40. Horv. Szlavon —.—.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

NYILTTÉR.

Fogorvosi műterem. A t. cz. közönségnek kedves szolgálatot vélünk tenni, midőn tudatjuk, hogy fogorvos Reiss Nándor bécsi szaktudományi körútból körünkbe ismét visszaérkezett, fogorvosi műterem állított fel a monostor-utca 177 számú ház első emeletén, mely által városunkban egy o téren eddig csaknem nélkülözött hiányt pótol. Ajánljuk őt, mint e szakmában különösen képzett embert az illetők szíves figyelmébe.

Egészen új berendezés

B O G D Á N I S T V Á N

divat-üzletében Kolozsvártt.

Hódolva a régtől óhajtott kiváncságnak, tisztelettel tudatom, hogy folyó évi **octobertől** rőffel való árulást kezdettem meg.

E rendszerrel nagy előnyt igyekeztem nyújtani t. cz. vásárlóimnak, miről a bevásárlásnál meggyőződhetni: bárkinek is módjában áll, ámitás nélkül kimondhatom, hogy eszekély külömbiséggel ugyanazon összegért, egy kurta-sing helyett,

egy bécsi rőf adatik.

A minden időszakra, ugy a jelen őszi idényre is már megérkeztek a legújabb és nagy választéku

női- és férfi-divatkelmek,

valamint üzletemhez tartozó minden kellekek, nagy mennyiségben és a legjutányosabb árakban szolgáltatnak ki.

Valamint eddig, ugy ezutánra is szives pártolásukban megtartani fölkérvén, részemről a bizalmat ezután is főtőrekvésem leend kiérdemelni.

B O G D Á N I S T V Á N, kereskedő.

(Nagyipiac, Wesselényi-ház, 166 sz.)

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöletnek, a rendeléstől eltérő kelmek visszavétet nek.

Sz. 781—1872 akad. (597) 1—3
Pályázat
A selmezi m. k. bányász- és erdész-akademián betöltendő franczia és német nyelv-mester állomás, a melylyel 300 forint évi járulék élvezet van egybekapcsolva.
A pályázók keiffen felszerelt folyamodványukat, melyekben életkorukat, jelen állásukat, a franczia, német és magyar nyelvbent jártasságukat okmányok által kell kimutatniuk folyó év **november-30-ig** nyújtsák be az akademiail igazgatóságánál.
Selmezen, 1872-október 21-én.
Magyar királyi bányász- és erdész-akadémiai igazgatóság.

Sz. 781—1872 akad. (596) 1—3
Pályázat
A nagyméltóságú pénzügyminiszteriumnak f. év 49,204 számu intézménye értelmében betöltendő a selmezi m. kir. bányász- és erdész-akademián a polgári-, víz-, út-, vasút- és hid-építészeti rend-kivüli tanári állomása, melylyel a VIII. rang-osztály, 1200 ft. fizetés, 180 ft. szállás pénz és 20 öl tűzifa évi járandóság van egybekapcsolva.
A pályázóktól megkívántatik, hogy folyamodványaikban melyek folyó év **november-20-ig** nyújtsák be az akademiail igazgatóságához, életkorukat, jelen állásukat, jelesen végzett szaktudományait, továbbá a fennmilitelt tantárgyakban szerzett elméleti és gyakorlati ismeretüket okmányok által kimutassák.
Megjegyzendő végre, hogy azon esetben, ha a keresés állomásért magasabb irányok mellett valamely jelesebb és kiválóbb állásban levő építész szándék-köznek pályázni, ezen igények és föltételek a folyamodványban szabatosan elősorol-andók.
Selmezen, 1872 évi október 21-én.
Magyar királyi Bányász- és erdész-akadémiai igazgatóság.

Orvosság nélkül.
(39) 39-48
MELL- és TÜDŐ-
betegségek természetes úton, még re-ményvesztett az orvosok által gyógyít-lattalánk nyilvánítt esetekben is gyö-keresen kigyógyulnak
orvosság nélkül.
A betegség részletes leírására bőveb-ben felel feleiben
J.H. Fickert, Dir. Berlin,
Wall-Strasse No. 23.
A levélhez 5 ft. o. é. mellékletlenők
Orvosság nélkül.

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI

KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvártt, főtér báró Bánffy-ház, és központi irodája
KERESZTESY PÁL PAPIR-ÜZLETÉBEN
főtér, Gyulay-ház, felvállal mindennemű
KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Alólirt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonan felszerelt és izletes betükkkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** elfogad, u. m. :
könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos iven, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek, baromütlevelek, vásárczédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árak, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA **1 frt.**
FELVÁLLAL KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT IS.
HIVATALOS MUNKA-RA NÉZVE

a nyomda, — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papirok a legelső papir-gyárakból szerzettet-nek be, és azok a hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak, és a legszükségesebb mintázatokból kész raktárt tart, a meglevőket postafordultával, a szo-katlan formájukat pedig a legrövidebb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosítottik.

Gámán János örökösei könyvnyomdája.